

Västpapua och Papua Nya Guinea

Delningen av Nya Guinea beror endast på kolonialpolitik. Nederländerna besatte 1828 de västra delarna av ön medan de östra var koloniserade av Storbritannien 1884-1906 respektive Tyskland 1884-1921. År 1921 fick Australien i uppdrag av Nationernas Förbund att administrera hela östra Nya Guinea. Området blev en administrativ enhet 1949 och sedan självständigt 1975 under namnet Papua Nya Guinea (PNG). Vad gäller språk, kultur och sedvänjor är likheterna mellan PNG och Västpapua stora.

På grund av att Organisationen för ett fritt Papua (OPM), som alltsedan 1963 kämpar för ett fritt Västpapua, använder PNG som basområde för sina operationer mot den indonesiska militären är relationerna mellan Jakarta och Port Moresby spända. Befolkningen i PNG är positiv till självständighetskraven medan landets regering till varje pris vill undvika konfrontation med Indonesien. Attacker av den indonesiska militären längs gränsen och in i PNG har förekommit. Både OPM-män och civila har sökt en fristad där. Det har förekommit att regeringen utlämnat västpapuaner till Indonesien, av vilka en del har arresterats, torterats eller dödat.

Svårt för flyktingar i PNG

De första flyktingarna från Västpapua kom 1968. Under 1970-talet ingick även OPM-män bland flyktingarna. Flyktingar som hade dömts för brott mot lagarna i PNG återsändes till Västpapua. En stor flyktingvåg kom 1984. I slutet av 1980-talet och under 1990-talet upphörde PNG att tvångsrepatriera flyktingar. År 2003 meddelades dock att 96 familjer, som bedömdes att il-

legalt ha tagit sig över gränsen, skulle återsändas på grundval av gränsavtalet med Indonesien. Repatrieringarna blev emellertid inte av efter protester från FN:s flyktingkommission och den katolska kyrkan.

I juli 2007 uppgick antalet flyktingar från Västpapua i PNG till cirka 11.000 människor. De levde under prekära omständigheter - vattenförsörjningen var ett problem och markfrågor skapade spänningar med lokalbefolkningen. Omkring 150 västpapuaner levde då i exil, varav några i Sverige, men många länder är ovilliga att ta emot flyktingar. Alla flyktingar till PNG var först tvungna att vistas sex månader i lägret East Awin nära gränsen. Därefter fick de tillstånd att flytta och erhöll uppehållstillstånd. Efter åtta år kunde de ansöka om medborgarskap, förutsatt att uppehållstillståndet hade förnyats vart tredje år, något som i praktiken var omöjligt att göra på grund av de höga kostnaderna. Nyfödda barn registreras och får stanna, men erhåller ej medborgarskap vilket gör dem statslösa.

Enligt migrationslagen från 1978 måste flyktingarna för att få uppehållstillstånd följa lagen, inte bedriva politiska aktiviteter som kan äventyra relationerna med Indonesien, inte bosätta sig i gränsområdena, inte stödja OPM, inte engagera sig politiskt i PNG samt meddela adressbyten. Flyktingar som erhållit uppehållstillstånd har bland annat rätt att röra sig fritt, utom längs gränsen, att driva företag och att gå i skolan. De får återvända till Västpapua på egen bekostnad. Regeringen i PNG uppmantar flyktingarna att återvända på frivillig basis: 3.905 flyktingar har återvänt till Västpapua sedan 1985.

Gabriel Jonsson

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.